

Abstrakt

Východiska: Kvazi nucená léčba závislosti stojí na pomezí léčby nedobrovolné (ochranné) a léčby, do které vstupuje klient na základě vlastního rozhodnutí. Jedná se o oblast, kdy do procesu léčby vstupuje i třetí strana v podobě některého z orgánů, vykonávajících nad klientem dohled, který klientovi léčbu uložil nebo doporučil, přičemž se může jednat o různé typy léčby. Tento aspekt může mít vliv na samotný proces léčby, současně může klást další požadavky na samotného poskytovatele služby.

Cíle: Cílem práce je popsat proces léčby klientů v ambulantních adiktologických službách přicházejících do léčby na doporučení některého z orgánů vykonávajících dohled. Dílčím cílem je popsat, zda, a případně jaká, jsou specifika v procesu léčby těchto klientů, a současně zmapovat procesy spolupráce s institucemi, které léčbu klientovi doporučily.

Metody: Sběr dat byl proveden formou kvalitativního výzkumu pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovor byl nahrán na audiozáznam a následně doslovně přepsán. Ke zpracování dat přepsaných do textové podoby byla využita metoda zachycení vzorců. Byly předloženy klíčové úryvky ilustrující nejvýznamnější témata. Rozhovor byl veden s 10 respondenty.

Výsledky: Z výsledků vyplynulo, že není příliš velký rozdíl oproti procesu léčby klienta přicházejícího do služby dobrovolně, důraz je kladen na navázání důvěrného vztahu a práci s motivací. Nízká motivace klienta při vstupu do léčby může být překážkou, ale současně i výzvou pro léčebný proces. Zařízení k tomu přistupují různě. Komunikace s třetí stranou probíhá nejčastěji na základě zproštění mlčenlivosti klienta, a to jak formální, tak neformální cestou. Spolupráci s třetí stranou hodnotili respondenti vesměs kladně, přičemž se ale shodli na tom, že se odvíjí od konkrétní osoby, se kterou jsou v daném případě v kontaktu. Jako problematické hodnotili respondenti absenci uceleného systému služeb a systémového nastavení celého kontinua služeb, což by zcela jistě pozitivně ovlivnilo úspěšnost léčby.

Závěr: Výzkum i přes svá omezení poukázal na rozdílný přístup a postupy jednotlivých zařízení, a vyplynuly z něj některé problémové body, které by bylo vhodné do budoucna systémově řešit. Jako podklad pro řešení systémových otázek lze doporučit provedení výzkumu zaměřeného na funkční komponenty léčby „nedobrovolných“ klientů, vhodné by také bylo zmapovat procesy v jednotlivých zařízeních, zaměřit se na funkční mechanismy a ty v rámci metodických doporučení zpracovat pro obecné postupy v ambulantní léčbě. Celkově by pak bylo vhodné, aby tvůrci politik na základě otevřené diskuze a vzájemné spolupráce nastavili funkční parametry a podmínky k tomu, že léčba klientů bude probíhat v prostoru, kdy budou propojeny jednotlivé modalitty, a to nejen lineárně, tedy v návaznosti na sebe, ale i paralelně, vzájemně se doplňující.

Klíčová slova: závislost; návykové látky; kvazi nucená léčba; ambulantní léčba; adiktologické služby